INTERNATIONAL EJER 2016 CONGRESS

IIIrd INTERNATIONAL EURASIAN EDUCATIONAL RESEARCH CONGRESS

BİLDİRİ KİTABI

EJERCONGRESS 2016 CONFERENCE PROCEEDINGS

"Gelecekle Yüzleşmek: Eğitimde Roller ve Sorumluluklar"

31 Mayıs-3 Haziran 2016
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

31 May-3 June 2016
Muğla Sıtkı Koçman University

MUĞLA

EJER

ANI yayıncılık

IIIrd INTERNATIONAL EURASIAN EDUCATIONAL RESEARCH CONGRESS

BİLDİRİ KİTABI

EJERCONGRESS 2016 CONFERENCE PROCEEDINGS

31 Mayıs-3 Haziran 2016

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

31 May-3 June 2016

Muğla Sıtkı Koçman University

ANI YAYINCILIK

ANKARA

IIIrd INTERNATIONAL EURASIAN EDUCATIONAL RESEARCH CONGRESS

EJERCONGRESS 2016 BİLDİRİ KİTABI

EJERCONGRESS 2016 CONFERENCE PROCEEDINGS

Anı Yayıncılık
Kızılırmak Sokak 10/A
Bakanlıklar / Ankara
Basım tarihi : 15 Kasım 2016
Tel : 0 312 425 81 50 pbx
Fax : 0 312 425 81 11
info @aniyayincilik.com.tr
ejercongress2016gmail.com
www.http://.aniyayincilik.com.tr

ISBN: 978-605-140-127-1

KONGRE ONURSAL BAŞKANLARI

Amir ÇİÇEK
Muğla Valisi

Dr. Osman GÜRÜN
Muğla Büyükşehir Belediye Başkanı

Prof. Dr. Mansur HARMANDAR
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Veysel SÖNMEZ
EJER Kurucu Editörü

KONGRE EŞ BAŞKANLARI

Prof. Dr. Mustafa Volkan COŞKUN
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanı

Doç. Dr. Şakir ÇINKIR
Ejer Editörü

Dilek ERTUĞRUL
Kongre Sekreteri

KONGRE DÜZENLEME KURULU

Başkan
Prof. Dr. Mustafa Volkan COŞKUN
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanı

YEREL DÜZENLEME KURULU ÜYELERİ

Prof. Dr. Nevide DELLAL
Prof. Dr. Nihat AYCAN
Prof. Dr. Nurettin ŞAHİN
Prof. Dr. Salih UŞUN
Prof. Dr. İzzet GÖRGEN
Doç. Dr. Ergin EKİNCİ
Doç. Dr. Hasan ŞEKER
Doç. Dr. Nilgün Açık ÖNKAŞ
Doç. Dr. Sabahattin DENİZ
Doç. Dr. Süleyman CAN
Doç.Dr. Şendil CAN
Doç. Dr. Sabri SİDEKLİ
Doç. Dr. Şevki KÖMÜR
Doç. Dr. Vural HOŞGÖRÜR
Doç. Dr. Yahya ALTINKURT
Doç. Dr. Necdet AYKAÇ

ULUSLARARASI DÜZENLEME KURULU ÜYELERİ

Prof. Dr. Christian Faltis,University of California, Davis, USA
Prof. Dr. Gery McNamara, Dublin City University, Dublin, IRELAND
Prof. Dr. James Banks, University of Washington,USA
Prof. Dr. Jennifer Mahon, University of Nevada, Reno, USA
Prof. Dr. Joe O'hara, Dublin City University, Dublin,IRELAND
Prof. Dr. Lynn Burlbaw, University of Texas A&M, USA
Prof. Dr. Mokter Hossain, University of Alabama, USA
Prof. Dr. Stephen Lafer, University of Nevada, Reno, USA
Doç. Dr. Ayse Çiftçi, Purdue University, IN, USA
Doç. Dr. Ali ERSOY, Anadolu Üniversitesi , Eskişehir, Türkiye
Doç. Dr. H.Eray ÇELİK, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Van, Türkiye
Doç. Dr. Muhammet UŞAK, Gazi Üniversitesi, Ankara, Türkiye
Doç. Dr. Senel Poyrazli, Penn State University, PA, USA
Assist. Professor,Tao Wang,University of Washington, Bothell, USA

BİLİM KURULU

Prof. Dr. Abbas TÜRNÜKLÜ
Doç. Dr. Mehmet Akif OCAK
Doç. Dr. Mehmet Ali AKINCI
Prof. Dr. Abdurrahman TANRIÖĞEN
Prof. Dr. Adil TÜRKOĞLU
Prof. Dr. Ahmet DUMAN
Prof. Dr. Ahmet İlhan ŞEN
Prof. Dr. Ahmet Zafer GÖKÇAKAN
Prof. Dr. Ahmet AYPAY
Prof. Dr. Alev ÖNDER
Prof. Dr. Ali BÜLBÜL
Prof. Dr. Ali İlker GÜMÜŞELİ
Prof. Dr. Ali Osman GÜNDOĞAN
Prof. Dr. Ali Osman ÖZTÜRK
Prof. Dr. Ali Rıza ERDEM
Prof. Dr. Alim KAYA
Prof. Dr. Anita PIPERE, Daugavpils, LATVIA
Prof. Dr.Abdülkadir MASKAN
Prof. Dr.Adnan ERKUŞ
Prof. Dr.Ahmet AYPAY
Prof. Dr.Ali TAŞKIN
Prof. Dr. Ayhan YILMAZ
Prof. Dr. Ayşe BALCI KARABOĞA
Prof. Dr. Ayşe KIRAN
Prof. Dr. Ayşe Rezan ÇEÇEN EROĞUL
Prof.Dr. Aysel KÖKSAL AKYOL
Prof.Dr.Ayşen BAKİOĞLU
Prof. Dr. Ayten GENÇ
Prof. Dr. Belma TUĞRUL
Prof. Dr. Berrin AKMAN
Prof. Dr. Beatrice ADEARA, West Chester University, USA
Prof. Dr. Binnur YEŞİLYAPRAK
Prof. Dr. Buket AKKOYUNLU
Prof. Dr. Bülbin SUCUOĞLU
Prof. Dr. Birgit PEPIN, Sor-Trondelag University, NORWAY
Prof. Dr. Cahit KAVCAR
Prof. Dr. Celal BAYRAK
Prof. Dr. Cem BİROL
Prof. Dr. Cevat CELEP
Prof. Dr. Danny Wyffels, KATHO University, BELGIUM
Prof. Dr. David BRIDGES, Camridge University, UK
Prof. Dr.Dursun DİLEK
Prof. Dr.Erdal TOPRAKÇI
Prof. Dr. Elif ÜSTÜN
Prof. Dr. Erdinç DURU
Prof. Dr. Erol KUYURTAR
Prof. Dr. Erten GÖKÇE
Prof. Dr. Esmahan AĞAOĞLU
Prof.Dr.Ekber TOMUL
Prof. Dr. Fatma HAZIR BIKMAZ
Prof. Dr. F. Çağlayan DİNÇER
Prof. Dr. Fidan KORKUT OWEN
Prof. Dr. Figen ÇOK
Prof. Dr. Filiz BİLGE
Prof. Dr. Funda ACARLAR
Prof. Dr. Gery McNamara, Dublin City University, Dublin, IRELAND
Prof. Dr.Gelengül HAKTANIR
Prof. Dr.Gıyasettin DEMİRHAN
Prof.Dr. Gökay YILDIZ
Prof. Dr.Hasan Hüseyin AKSOY
Prof. Dr.Hatice Ferhan ODABAŞI
Prof. Dr.Hayri ERTAN
Prof. Dr. Hasan COŞKUN
Prof. Dr. Hasan PEKMEZCİ
Prof. Dr. Hatice Nur ERKIZA
Prof. Dr. Hediye Şule AYCAN
Prof. Dr. Hüseyin Gazi TOPDEMİR
Prof. Dr. Hüseyin KIRAN
Prof. Dr. İbrahim GÜNER
Prof. Dr. İbrahim YILDIRIM
Prof. Dr. İnayet AYDIN
Prof. Dr. İsmail AYDOĞAN
Prof. Dr. İsmail Hakkı MİRİCİ

Prof. Dr. İzzet GÖRGEN
Prof. Dr. Jale ÇAKIROĞLU
Prof. Dr. Joe O'hara, Dublin City University, Dublin,IRELAND
Prof. Dr. Jordanescu EUGEN, Lucian Blaga University of Sibiu, ROMANIA
Prof. Dr. Lale ALTINKURT
Prof. Dr. Levent TURAN
Prof. Dr. Mehmet ARSLAN
Prof. Dr. Mualla AKSU
Prof. Dr. Mustafa ÇELİKTEN
Prof. Dr. Murat ÖZBAY
Prof. Dr.Mehtap ÇAKAN
Prof. Dr. Mehmet DEMİREZEN
Prof. Dr. Mehmet ELGÜN
Prof. Dr. Mehmet GÜNAY
Prof. Dr. Mehmet GÜVEN
Prof. Dr. Mehmet Halil SOLAK
Prof. Dr. Mukaddes ERDEM
Prof. Dr. Mustafa SÖZBİLİR
Prof. Dr. Mustafa Volkan COŞKUN
Prof. Dr. Mübeccel GÖNEN
Prof. Dr. Necati CEMALOĞLU
Prof. Dr. Nevide DELLAL
Prof. Dr. Nevin SAYLAN
Prof. Dr.Neriman ARAL
Prof.Dr.Nergüz Bulut SERİN
Prof. Dr.Nizamettin KOÇ
Prof. Dr.Nükhet DEMİRTAŞLI
Prof. Dr. Nihat AYCAN
Prof. Dr. Nurettin ŞAHİN
Prof. Dr. Orhan KARAMUSTAFAOĞLU
Prof. Dr.Oya Gülendam ERSEVER
Prof. Dr. Ramazan BAŞTÜRK
Prof. Dr. Ramazan SEVER
Prof. Dr. Rengin ZEMBAT
Prof. Dr. Rıfat MİSER
Prof. Dr. Ruhi SARPKAYA
Prof. Dr.Sadegül AKBABA ALTUN
Prof. Dr.Semra SUNGUR
Prof. Dr.Şener BÜYÜKÖZTÜRK
Prof. Dr. Sadi SEFEROĞLU
Prof. Dr. Salih UŞUN
Prof. Dr. Savaş BAŞTÜRK
Prof. Dr. Serap NAZLI
Prof. Dr. Sebahattin ÇEVİKBAŞ
Prof. Dr. Sedat SEVER
Prof. Dr. Selahattin GELBAL
Prof. Dr. Selahattin DİLİDÜZGÜN
Prof. Dr. Semra ERKAN
Prof. Dr. Seval FER
Prof. Dr. Soner YILDIRIM
Prof. Dr. Sven PERSSON, Malmö University, Malmö SWEDEN
Prof. Dr.Tayfun TAŞBİLEK
Prof. Dr. Theo WUBBELS, University of Utrecht, NETHERLAND
Prof. Dr. Teoman KESERCİOĞLU
Prof. Dr. Tevhide KARGIN
Prof. Dr. Tohit GÜNEŞ
Prof. Dr. Tuğba YANPAR YELKEN
Prof. Dr. Uğur SAK
Prof. Dr. Ursula CASANOVA, Arizona State University, USA
Prof. Dr. Yusif MAMMADOV, Azerbaijan State University, Baku, AZERBIJAN
Prof. Dr. Yasemin BAYYURT
Prof. Dr. Yasemin Karaman KEPENEKÇİ
Prof. Dr. Yasemin Koçak USLUEL
Prof. Dr. Yavuz AKPINAR
Prof. Dr.Yeşim ÇAPA AYDIN
Prof. Dr. Yusuf BUDAK
Prof. Dr. Yüksel KAVAK
Prof. Dr. Zekeriya GÜNEY
Prof. Dr. Zuhal OKAN
Doç. Dr. Adnan KAN
Doç. Dr. Adnan KÜÇÜKOĞLU
Doç. Dr. Ali Fuat ARICI
Doç. Dr. Ali DELİCE
Doç. Dr. Ali ESGİN
Doç. Dr. Ali Günay BALIM
Doç. Dr. Ali Osman ALAKUŞ
Doç. Dr. Ali SABANCI
Doç. Dr. Ali TAŞ
Doç. Dr. Ali ÜNAL
Doç. Dr. Ali YILDIZ
Doç. Dr. Alper ÇİLTAŞ
Doç. Dr. Arda ARIKAN
Doç. Dr. Arif ÖZER
Doç. Dr. Arif SARIÇOBAN
Doç. Dr. Asiye TOKER GÖKÇE
Doç. Dr. Asuman Duatepe PAKSU
Doç. Dr. Atılgan ERÖZKAN
Doç. Dr. Aydın BALYER
Doç. Dr. Ayse Çiftçi, Purdue University, IN, USA
Doç. Dr. Atilla YILDIRIM
Doç. Dr. Ayalp TALUN İNCE
Doç. Dr. Ayhan Kürşat ERBAŞ
Doç. Dr. Aynur BOZKURT BOSTANCI
Doç. Dr. Aysen Esen ÇOBAN
Doç. Dr. Ayşe OĞUZ ÜNVER
Doç. Dr. Ayşegül Amanda YEŞİLBURSA
Doç. Dr. Aytunga OĞUZ
Doç. Dr. Aytunga OĞUZ
Doç. Dr. Bahadır ERİŞTİ
Doç. Dr. BAKİ DUY
Doç. Dr. Bayram AŞILIOĞLU
Doç. Dr. Bayram BIÇAK
Doç. Dr. Bayram BAŞ
Doç. Dr. Bayram ÇETİN
Doç. Dr. Bayram TAY
Doç. Dr. Bilal DUMAN
Doç. Dr. Buket YAKMACI GÜZEL
Doç. Dr. Bülent ÇETİNKAYA
Doç. Dr. Canan ASLAN
Doç. Dr. Canani KAYGUSUZ
Doç. Dr. Celal Tayyar UĞURLU
Doç. Dr. Cem BALÇIKANLI
Doç. Dr. Cem GÜZELLER

Doç. Dr. Cem BALÇIKANLI
Doç. Dr. Cemal Ergin EKİNCİ
Doç. Dr. Cemalettin İPEK
Doç. Dr. Cengiz ŞAHİN
Doç. Dr. Cevat ELMA
Doç. Dr. Çağlar ÇAĞLAR
Doç. Dr. Çetin TÜRKYILMAZ
Doç. Dr. Derya YAYLI
Doç. Dr. Eda ÜSTÜNEL
Doç. Dr. Elif TÜRNÜKLÜ
Doç. Dr. Elvan ŞAHİN
Doç. Dr. Eray ÇELİK
Doç. Dr. Erkut KONTER
Doç. Dr. Esin ATAV
Doç. Dr. Fatma ÇELİKKAYAPINAR
Doç. Dr. Fatma ÖZMEN
Doç. Dr. Fatma ÜNAL
Doç. Dr. Ferhat ENSAR
Doç. Dr. Figen ERSOY
Doç. Dr. Filiz KABAPINAR
Doç. Dr. Füsun ALACAPINAR
Doç. Dr. Gaye TUNCER TEKSÖZ
Doç. Dr. Gülden Uyanık BALAT
Doç. Dr. Gürsoy AKÇA
Doç. Dr. Hakan ATILGAN
Doç. Dr. Hakan DEDEOĞLU
Doç. Dr. Hamit YOKUŞ
Doç. Dr. Harun ŞAHİN
Doç. Dr. Hasan ARSLAN
Doç. Dr. Hasan AYDIN
Doç. Dr. Hasan BAĞCI
Doç. Dr. Hasan DEMİRTAŞ
Doç. Dr. Hasan HALUK ERDEM
Doç. Dr. Hatice BEKİR
Doç. Dr. Hatice ODACI
Doç. Dr. Hatice Zeynep İNAN
Doç. Dr. Hülya Gülay OGELMAN
Doç. Dr. Hülya ŞAHİN BALTACI
Doç. Dr. Hünkar KORKMAZ
Doç. Dr. Hüseyin KÜÇÜKÖZER
Doç. Dr. Hüseyin YOLCU
Doç. Dr. Işıl Kabakçı YURDAKUL
Doç.Dr. İlke EVİN GENCEL
Doç. Dr. İlhan YALÇIN
Doç. Dr. İsmail Hakkı ERTEN
Doç. Dr. İsmail HAKKI KIZILOLUK
Doç. Dr. İsmail Hakkı DEMİRCİOĞLU
Doç. Dr. Kadir BEYCİOĞLU
Doç. Dr. Kamile DEMİR
Doç. Dr. Kasım YILDIRIM
Doç. Dr. Kaya YILMAZ
Doç. Dr. Kazım ÇELİK
Doç. Dr. Kemal KAYIKÇI
Doç. Dr. Kemal Sinan ÖZMEN
Doç. Dr. Kenan ÖZCAN
Doç. Dr. Kerim GÜNDOĞDU
Doç. Dr. Kürşad YILMAZ
Doç. Dr. Kürşat YENİLMEZ
Doç. Dr. Kürşat YILMAZ
Doç. Dr. Maide ORÇAN KAÇAN
Doç. Dr. Martha LASH
Doç. Dr. Mehmet AÇIKALIN
Doç. Dr. Melek KALKAN
Doç. Dr. Melek ÇAKMAK
Doç. Dr. Meliha YILMAZ
Doç. Dr. Murat HİŞMANOĞLU
Doç. Dr. Murat ÖZDEMİR
Doç. Dr. Musa DİKMENLİ
Doç. Dr. Mustafa BULUŞ
Doç. Dr. Mustafa Levent İNCE
Doç. Dr. Mustafa Sami TOPÇU
Doç. Dr. Nazile KALAYCI
Doç. Dr. Nebil REYHANİ
Doç. Dr. Necdet AYKAÇ
Doç. Dr. Necdet KONAN
Doç. Dr. Necmi GÖKYER
Doç. Dr. Nesrin ÖZDENER
Doç. Dr. Neşe TERTEMİZ
Doç. Dr. Nihat ŞAD
Doç. Dr. Nil DUBAN
Doç. Dr. Nilgün AÇIK ÖNKAŞ
Doç. Dr. Nilgün SEÇKEN
Doç. Dr. Nilgün YENİCE
Doç. Dr. Nuray TAŞTAN
Doç. Dr. Nuri DOĞAN
Doç. Dr. Oğuz ÖZDEMİR
Doç. Dr. Osman TİTREK
Doç. Dr. Oylum AKKUŞ
Doç. Dr. Ömer ADIGÜZEL
Doç. Dr. Ömer Faruk TUTKUN
Doç. Dr. Özcan DOĞAN
Doç. Dr. Özgür YILDIZ
Doç. Dr. Paşa Tevfik CEPHE
Doç. Dr. Rüyam KÜÇÜKSÜLEYMANOĞLU
Doç. Dr. Sabahattin DENİZ
Doç. Dr. Sabri SİDEKLİ
Doç. Dr. Sadık KARTAL
Doç. Dr. Sait AKBAŞLI
Doç. Dr. Sait ULUÇ
Doç. Dr. Salih Paşa MEMİŞOĞLU
Doç. Dr. Sedat IŞIKLI
Doç. Dr. Sedat UÇAR
Doç. Dr. Senel Poyrazli, Penn State University, PA, USA
Doç. Dr. Seher BALCI ÇELİK
Doç. Dr. Seher SEVİM
Doç. Dr. Servet DEMİR
Doç. Dr. Seval ERDEN
Doç. Dr. Sezgin VURAN
Doç. Dr. Sinan ERTEN
Doç. Dr. Süleyman CAN
Doç. Dr. Şahin KESİCİ
Doç. Dr. Şakir ÇINKIR
Doç. Dr. Şendil CAN
Doç. Dr. Şengül S. ANAGÜN
Doç. Dr. Şeref TAN
Doç. Dr. Şerife YÜCESOY

Doç. Dr. Şevki KÖMÜR
Doç. Dr. Şükrü ADA
Doç. Dr. Şükran DİLİDÜZGÜN
Doç. Dr. Tuncay AKÇADAĞ
Doç. Dr. Tuncay ÖĞRETMEN
Doç. Dr. Tülin GÜLER
Doç. Dr. Türkan ARGON
Doç. Dr. Türkay Nuri TOK
Doç. Dr.Ümit ŞAHBAZ
Doç. Dr. Vesile Kaptan AYKAÇ
Doç. Dr. Vural HOŞGÖRÜR
Doç. Dr. Yahya ALTINKURT
Doç. Dr. Yahya ALTINKURT
Doç. Dr. Yalçın YALAKİ
Doç. Dr. Yaşar KONDAKÇI
Doç. Dr. Yavuz AKBULUT
Doç. Dr. Yeter ŞAHİNER
Doç. Dr. Yusuf ŞAHİN
Doç. Dr. Yücel KABAPINAR
Doç. Dr. Zekeriya NARTGÜN
Yrd. Doç. Dr. A. Cenden KARAMAN
Yrd. Doç. Dr. Abbas ERTÜRK
Yrd. Doç. Dr. Abdullah Cem ÖZAL
Yrd. Doç. Dr. Ali Gürsan SARAÇ
Yrd. Doç. Dr. Ali KIŞ
Yrd. Doç. Dr. Ahmet BAŞAL
Yrd. Doç. Dr. Aslı TAYLI
Yrd. Doç. Dr. Atila YILDIRIM
Yrd. Doç. Dr. Aylin ÇAM
Yrd. Doç. Dr. Aynur BİLİR
Yrd. Doç. Dr. Aysel Esen ÇOBAN
Yrd. Doç. Dr. Ayşegül BAYRAKTAR
Yrd. Doç. Dr. Ayten KİRİŞ AVAROĞULLARI
Yrd. Doç. Dr. Baki ŞAHİN
Yrd. Doç. Dr. Berna GÜCÜM
Yrd.Doç.Dr. Berna ARSLAN
Yrd. Doç. Dr. Beyzagül KAPÇAK IŞIKSUNGUR
Yrd. Doç. Dr. Birsel AYBEK
Yrd. Doç. Dr. Buket KORKUT RAPTİS
Yrd. Doç. Dr. Burcu AKHUN
Yrd. Doç. Dr. Burcu ŞENLER
Yrd. Doç. Dr. Burçak BOZ
Yrd. Doç. Dr. Canan KOÇ
Yrd. Doç. Dr. Celal GÜLŞEN
Yrd. Doç. Dr. Cenk AKBIYIK
Yrd.Doç.Dr.Cihat DEMİR
Yrd. Doç. Dr. Çetin ERDOĞAN
Yrd. Doç. Dr. Çiğdem ALDAN KARADEMİR
Yrd. Doç. Dr. Deniz GÜLLEROĞLU
Yrd. Doç. Dr. Didem AKYÜZ
Yrd. Doç. Dr. Didem ÇETİN
Yrd. Doç. Dr. Dilruba KÜRÜM
Yrd. Doç. Dr. Dilruba KÜRÜM YAPICIOĞLU
Yrd. Doç. Dr. Duygu SÖNMEZ
Yrd. Doç. Dr. Elvan GÜNEL
Yrd. Doç. Dr. Emine ÇİL
Yrd. Doç. Dr. Engin ADER
Yrd. Doç. Dr. Enver YOLCU
Yrd. Doç. Dr. Erdal KÜÇÜKER
Yrd. Doç. Dr. Erkan ÇER
Yrd. Doç. Dr. Erkan KIRAL
Yrd. Doç. Dr. Erkan TABANCALI
Yrd. Doç. Dr. Ertuğ CAN
Yrd. Doç. Dr. Evrim ERBİLGİN
Yrd. Doç. Dr. Fatma TEZCAN
Yrd. Doç. Dr. Fatoş KORKMAZ
Yrd. Doç. Dr. Filiz AKAR
Yrd. Doç. Dr. Funda NAYIR
Yrd. Doç. Dr. Gamze ABUR
Yrd. Doç. Dr. Gamze SART
Yrd. Doç. Dr. Gökçe GÖKALP
Yrd. Doç. Dr. Gökhan ARASTAMAN
Yrd. Doç. Dr. Göksu Gözen ÇITAK
Yrd. Doç. Dr. Gülce COŞKUN ŞENTÜRK
Yrd. Doç. Dr. Güliz AYDIN
Yrd. Doç. Dr. Gülten KOÇ
Yrd. Doç. Dr. Hacer Hande UYSAL
Yrd. Doç. Dr. Hakan IŞIK
Yrd. Doç. Dr. Halim ÇAVUŞOĞLU
Yrd. Doç. Dr. Halit KARALAR
Yrd. Doç. Dr. Handan GÜNEŞ
Yrd. Doç. Dr. Hasan Hüseyin AKSU
Yrd. Doç. Dr. Hatice BAKKALOĞLU
Yrd. Doç. Dr. Hatice FIRAT
Yrd. Doç. Dr. Hülya ERCAN
Yrd. Doç. Dr. Hülya ERTAŞ
Yrd. Doç. Dr. İdris KAYA
Yrd. Doç. Dr. İlker CIRIK
Yrd. Doç. Dr. Jacqueline GUSTAFSON
Yrd. Doç. Dr. Kaan Zülfikar DENİZ
Yrd. Doç. Dr. Kevser ÖZAYDINLIK
Yrd. Doç. Dr. Levent ŞENYÜZ
Yrd. Doç. Dr. Levent YAYCI
Yrd. Doç. Dr. Melek ALTIPARMAK KARAKUŞ
Yrd. Doç. Dr. Meltem GÖNDEN
Yrd. Doç. Dr. Metin AŞÇI
Yrd. Doç. Dr. Mustafa ALTINKÖK
Yrd. Doç. Dr. Muhammet AVAROĞULLARI
Yrd. Doç. Dr. Murat AKYILDIZ
Yrd. Doç. Dr. Murat ERTEN
Yrd. Doç. Dr. Mustafa GİRGİN
Yrd. Doç. Dr. Müge ADNAN
Yrd. Doç. Dr. Müge ŞEN
Yrd. Doç. Dr. Nebiye KORKMAZ
Yrd. Doç. Dr. Necla EKİNCİ
Yrd. Doç. Dr. Nigar İpek EĞİLMEZ
Yrd. Doç. Dr. Nihan DEMİRKASIMOĞLU
Yrd. Doç. Dr. Nilüfer ÖZCAN DEMİR
Yrd. Doç. Dr. Osman Raşit IŞIK
Yrd. Doç. Dr. Ömer KUTLU
Yrd. Doç. Dr. Ömür KOÇ
Yrd. Doç. Dr. Öner ÇELİKKALELİ
Yrd. Doç. Dr. Özden FİDAN
Yrd. Doç. Dr. Özlem ALKAN ERSOY
Yrd. Doç. Dr. Özlem Yeşim ÖZBEK
Yrd. Doç. Dr. Pelin YALÇINOĞLU

Yrd. Doç. Dr. Pervin OYA TANERİ
Yrd. Doç. Dr. Pınar FETTAHLIOĞLU
Yrd. Doç. Dr. Pınar SARPKAYA
Yrd. Doç. Dr. Ramazan Şükrü PARMAKSIZ
Yrd. Doç. Dr. Raşit AVCI
Yrd. Doç. Dr. Recep ERCAN
Yrd. Doç. Dr. Rıza AKYÜREK
Yrd. Doç. Dr. Ruken AKAR VURAL
Yrd. Doç.Dr.Salim SEVER
Yrd. Doç. Dr. Saadet KURU ÇETİN
Yrd. Doç. Dr. Sabriye ŞENER
Yrd. Doç. Dr. Sedat İNCE
Yrd. Doç. Dr. Sedef CANBAZOĞLU BİLİCİ
Yrd. Doç. Dr. Selmin BİLEN
Yrd. Doç. Dr. Sema ÜNLÜER
Yrd. Doç. Dr. Semra SÜTGİBİ
Yrd. Doç. Dr. Semra TİCAN BAŞARAN
Yrd. Doç. Dr. Serkan ARIKAN
Yrd. Doç. Dr. Servet GÖZETLİK
Yrd. Doç. Dr. Seval Deniz KILIÇ
Yrd. Doç. Dr. Sezer Sabriye İKİZ
Yrd. Doç. Dr. Sezgi SARAÇ
Yrd. Doç. Dr. Sibel ÖZSOY
Yrd. Doç. Dr. Sibel TURHAN TUNA
Yrd. Doç. Dr. Soner AKŞEHİRLİ
Yrd. Doç. Dr. Suat CAKOVA
Yrd. Doç. Dr. Şadan ÖKMEN
Yrd. Doç. Dr. Şenay YAPICI
Yrd. Doç. Dr. Şenay YAPICI
Yrd. Doç. Dr. Şeyda Deniz TARIM
Yrd. Doç. Dr. Temel TOPAL
Yrd. Doç. Dr. Tuba YOKUŞ
Yrd. Doç. Dr. Tuğba HOŞGÖR
Yrd.Doç.Dr.Tuğba HORZUMÜR
Yrd. Doç. Dr. Tuğba ÇELİK
Yrd. Doç. Dr. Uğur DOĞAN
Yrd. Doç. Dr. Ünal BOZYER
Yrd. Doç. Dr. Yusuf SÜLÜN
Yrd. Doç. Dr. Zafer TANGÜLÜ
Yrd. Doç. Dr. Zeynel HAYRAN
Yrd. Doç. Dr. Erol ÖZÇELİK
Yrd. Doç. Dr. Halise Kader AYATA
Yrd. Doç. Dr.Turgay ÜNALAN
Yrd. Doç. Dr.Uğur AKIN
Yrd. Doç. Dr.Vahit BADEMCİ
Yrd. Doç. Dr.Yıldız KIZILABDULLAH
Yrd. Doç. Dr.Yılmaz TONBUL
Yrd. Doç. Dr.Zeynep UĞURLU
Dr. Ali YILMAZ
Dr. Bertan AKYOL
Dr. Burcu BECEREN ÖZDEMİR
Dr. Coşkun KÜÇÜKTEPE
Dr. Ersin ŞAHİN
Dr. Fatih BEKTAŞ
Dr. Göksel ERDEM
Dr. Hakan TURAN
Dr. Mahmut ARIKAN
Dr. Mehmet YAPICI
Öğr. Gör. Dr.Arzu ÖZKAN CEYLAN
Öğr. Gör. Dr.Berna AYTAÇ
Öğr. Gör. Dr.Burcu BECEREN ÖZDEMİR
Öğr. Gör. Dr.Hakan TURAN
Öğr. Gör. Dr.Hayal YAVUZ GÜZEL
Öğr. Gör. Dr.Mustafa Kemal ÖZTÜRK
Öğr. Gör. Dr.Oya AKYILDIZ
Öğr. Gör. Dr.Savaş CEYLAN
Öğr. Gör. Dr.Savaş ERGÜL
Öğr. Gör. Kazım ARTUT
Öğr. Gör. Murat CANPOLAT
Öğr. Gör. Nihal KURUOĞLU MACCARIO
Öğr. Gör. Sekvan KUZU

İÇİNDEKİLER

Öğretim Tasarımı Çalışmalarının İçerik Analizi: ADDIE Modeli Örneklemi 12
Etnokültürel Empati ve Temel Empati Farklı Yapılar: Cinsiyet, Etnik, Dinsel/Mezhep ve Politik Farklılıklar 20
Ortaokullarda Görevli Fen ve Teknoloji Öğretmenlerinin Derslerinde Drama Yöntemini Kullanma Düzeylerinin Belirlenmesi 27
Şarkılarla Dil Öğretimi İşleniş Sürecinde Kontrol ve Geçiş Kavramlarıyla 5D Yaklaşımı 31
Müzik Öğretiminde Etkinlik Temelli İşleniş Sürecinde Yeni Yaklaşımlar ile 5 Öğretim Modülü Önerisi 42
Müzik Öğretiminde Kuramdan Uygulamaya Yedi Eldivenli Dinleme/Çalma/Söyleme Tekniği 53
Örgütsel Adalet Ölçeğinin Güvenirlik Genelleme Çalışması: Bir meta-analiz 67
Maslach Tükenmişlik Ölçeği Güvenirlik Genelleme Çalışması: Bir meta-analiz 76
Öğretmen Adaylarının Sınıf Yönetimi Becerilerinden "Öğretimin Yönetimi" Ne İlişkin Yeterlikleri Hakkındaki Görüşleri 84
Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin İletişim Becerileri Düzeylerinin Turizm Sektöründe Kalma Eğilimlerine Etkisi: Ortaca MYO Örneği 90
Turizm Rehberliği Bölümü Öğrencilerinin Kültürel Zekâ Seviyelerinin Sektörde Kalma Eğilimleri Üzerindeki Etkisi 100
Öğretmen Adaylarının Sınıf Yönetimini Etkileyen Etkenler Hakkındaki Görüşleri: Geçmişe Bir Bakış 109
Göç İle Gelen Şiddete Uğrayan Çocukların Kendilerine Ailelerine Yönelik Algıları 115
Güzel Sanatlarda Seramik Sanatı Eğitiminde «Geçicilik» ve «Kalıcılık» Kavramlarının Tartışılması 121
Pedagojik Formasyon Öğrencilerinin Eğitsel İnternet Kullanımı ile İnternet Bağımlılığı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi 126
Lise Öğrencilerinin İnternet Bağımlılığı ile Anne Baba Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi 134
Değerler ve İnsan Davranışı 142
Öğretmen Adaylarının Eğitim-Öğretime İlişkin Felsefi Düşünceleri: Boylamsal Bir Çalışma 146
Öğretmen Adaylarının Yansıtıcı Düşünme İle Yanal Düşünme Eğilimleri Arasındaki İlişkiler 150
Öğrencilerin Sunu Performanslarına Ait Puanlama Güvenirliklerinin Üç-Yüzeyli Genellenebilirlik Teorisi ve Rasch Ölçme Modeliyle Karşılaştırılması 156
Professional Identities of Pre-service First and Second Language Teachers 164
Pre-service EFL Teachers' Grapple with Movies: Centering Cultures and Cross-cultural Comparisons 170
Türkçe Söz Varlığı Öğretiminde Bağlam Algısı ve Türkçe Öğretim Programları (2006 ve 2015) 176
5-6 Yaş Grubu Çocukların Akran İlişkilerinin Sosyal Problem Çözme Becerisi Açısından İncelenmesi 180
Anne ve Babaların Toplumsal Cinsiyet Kalıpyargılarının Belirlenmesi 187
Grafik Tasarım Eğitiminde Güncel Sorunlar ve Öğrenci Odaklı Eğitim Yaklaşımları 192
Arttırılmış Gerçeklik Uygulamalarının Sınıf Öğretmenlerine Tanıtılması ve Derslerde Kullanımı İle İlgili Görüşleri 198
Yabancılara Türkçe Öğretiminde Atasözlerinin Kullanımı: Örnek Ders Planı 207
Eğitimde Başarıyı Etkileyen Mikro Ekonomik Faktörler: Ygs Nazilli Örneği 213
Öğretmen Adaylarının Ölçme Aracı Tercihlerinin İncelenmesi 220
Üniversitelerde Yüksek Lisans ve Doktora Programına Kayıtlı Öğrencilerinin Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri 227
Okul Öncesi Dönem Çocukların Sosyal ve Duygusal Gelişim Özelliklerinin Müzik Etkinlikleri Açısından İncelenmesi 233
Annelerin Sosyal Davranış Denetimleri İle 60-72 Aylık Çocukların Benlik Algıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi 239
Farklı Mesleklerde Çalışanların Öğretmenlik Mesleğini Tercih Motivasyonları 246
5İ Derslerini Eşzamanlı Uzaktan ve Örgün Eğitimle Alan Öğrencilerin Akademik Başarılarının İncelenmesi 252
Öğretmen Adaylarının Düşünme Stillerinin Anne-Baba Eğitim Düzeyi Ve Meslek Değişkenleri Açısından İncelenmesi 259
İnternet Özyeterlilik Algısı Ölçeğinin Öğretmen ve Öğretmen Adayları için Türkçe'ye Uyarlanması 274
İş-Aile Çatışmasının Yaşam Doyumu Üzerindeki Etkisinde İş Doyumunun Aracı Rolü 280
Ortaokul Öğrencilerinin Duygusal Zekâ ve Akademik Özyeterlik Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi (Adana İli Örneği) 286
İlkokul Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimine İlişkin Tutumlarının Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi 291
Öğretmen Adaylarının Düşünme Türlerine İlişkin Bilgi Düzeyleri: Bir Durum Saptaması 300
Nasıl Bir Türkçe Eğitimi? –Bir Eğitim Durumu Örneği- 304
Arapça-Türkçe ve Türkçe-Arapça Çeviri Eğitiminde Kullanılan Çeviri Teknolojileri ve Bu Teknolojilerinin Kullanımına Yönelik Öğrenci Görüşleri 311
Dershanelerin Kapatılma Süreci: Kollektif Bir Durum Çalışması 320

The Contributions of Collaborative Teacher Development Tools to Student Teachers' Growth 328
Ekolojik Zekânın Keşfine doğru -- Yeni Bir Çevre Bilincinin Öğretmen Adayları Örnekleminde Ölçülmesi 334
Öğretmen Adaylarının Kendilerinde Geliştirdikleri Öğretmen Kimliğinin İncelenmesi 343
Öğretmen Adaylarının Yapılandırmacı Öğrenme Kuramına İlişkin Bilişsel Farkındalığının Belirlenmesi 354
Bazı Geometrik Şekillerdeki Yüksekliğin Belirlenmesinde Yedinci Sınıf Öğrencilerinin Bilgileri 360
İlkokul Dördüncü Sınıfa Devam Eden Çocuklarda Akran Zorbalığının İncelenmesi 367
Pedagojik Formasyon Tarih Bölümü Öğrencilerinin İmgelerindeki Okul ve Sınıf Ortamı 373
Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının ve Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimine İlişkin Tutum ve İnançlarının İncelenmesi 378
Fen Öğretiminde Argümantasyon Yönteminin Kullanılmasının Akademik Başarı, Bilimsel Süreç ve Problem Çözme Becerilerine Etkisi 387
Lise Öğretmenlerin Mesleki Gelişim Okulu Uygulamalarına Yönelik Görüşleri 393
Kıdemli Sınıf Öğretmenlerinin Değişen Hizmet İçi Eğitim Faaliyetlerine Bakışı 399
Toplumsal Sorumluluk Projeleri İçinde Yetişkinlere Yönelik Resim Sanatı (Açık Alanda) Eğitimi 411
Matematik Bölümü Formasyon Öğrencilerinin PAB Değerlendirilmesi 415
Encouraging Life Career Development of Students at Yozgat Police Vocational College* 419
Değişen Babalık Rolleri Bağlamında Baba-Çocuk İlişkisinde Söylem 424
Okullarda Yaşanan Önemli Yönetim Sorunları ve Bunların Çözümlerinin Katılımcı Bir Şekilde Belirlenmesi 429
Lise Öğrencilerinin Akademik Başarısının Kestiricisi Olarak Akademik Dayanıklılık Ebeveyn Başarı Baskısı ve Desteği 438
Türkiye ve Japonya'da İlköğretim Düzeyinde Görülen Okul Devamsızlığını Önleyici Tedbirlerin Karşılaştırılması 444
İlköğretim 2. Kademede Öğrenim Gören Öğrencilerin Yazma Tutukluğu Düzeylerinin Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi 454
Yüksekokullarda Staj Sorunları Hitit Üniversitesi Myo' Ları Örneği 462
Öğretmenlerin İş Doyumu ve Örgütsel Bağlılıkları Arasındaki İlişki 468
İletişim Teknolojilerinin Kullanımının Değerler Eğitimine Katkısı (Görsel Sunu Araçlarının Kullanımı) 476
Din Eğitimine Felsefi Arka Plan Olarak Ahlak Değişimi ve Vicdan 492
MEB 2013 Okul Öncesi Eğitim Programının Bilimsel Süreç Becerileri Açısından Analizi 496

Annelerin Sosyal Davranış Denetimleri İle 60-72 Aylık Çocukların Benlik Algıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Dr. Gülçin Güven Marmara Üniversitesi
Dr. Ezgi Akşin-Yavuz Trakya Üniversitesi
Dr. Dilan Bayındır Balıkesir Üniversitesi
Dr. Türker Sezer Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Dr. Elif Yılmaz Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi

ÖZET

Alan yazında çocukların benlik algısı gelişiminde, sosyal becerilerin ve anne-babalarla kurulan sosyal etkileşimin önemi vurgulanmaktadır. Buradan hareketle bu araştırma kapsamında annelerin sosyal davranış denetimleri ile 60-72 aylık çocukların benlik algıları arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır ve bu genel amaç çerçevesinde annelerin sosyal davranış denetimleri ve çocukların benlik algıları; cinsiyet ve anne öğrenim durumu değişkenleri açısından incelenmiştir. İlişkisel tarama modelinde tasarlanan araştırmanın çalışma grubunu 2015-2016 eğitim öğretim yılında İstanbul'da seçkisiz küme örnekleme yöntemiyle seçilen okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden ve araştırmaya katılmaya gönüllü olan 276 çocuk ve anneleri oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak "Kişisel Bilgi Formu"; "Aile Sosyal Davranış Denetim Ölçeği" ve "DeMoulin Çocuklar için Benlik Algısı Ölçeği" kullanılmıştır. Araştırma sonucunda annelerin sosyal davranış denetimleri ile çocuklarının benlik algıları arasında anlamlı ilişki olmadığı belirlenmiştir. Araştırmaya katılan annelerin Aile Sosyal Davranış Denetim Ölçeği puan ortalamalarının çocukların cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği bulunmuştur. Ancak Demoulin Çocuklar için Benlik Algısı Ölçeği'nin Özsaygı ve Özyeterlilik alt boyutları ile Benlik Algısı Toplam Puan ortalamalarının çocukların cinsiyetlerine göre anlamlı düzeyde farklılaştığı bulunmuştur. Puan ortalamaları incelendiğinde gözlenen farklılığın erkek çocuklar lehine olduğu tespit edilmiştir. Aile Sosyal Davranış Denetim Ölçeği'nin Ev Dışı Davranış Denetimi, Ev İçi Davranış Denetimi ve Olgunlaşma Denetimi alt boyut puan ortalamaları ve Demoulin Çocuklar için Benlik Algısı Ölçeği'nin Özsaygı alt boyutu ile Benlik Algısı Toplam Puan ortalamalarının annelerin öğrenim durumlarına göre anlamlı farklılık gösterdiği bulunmuştur. Gözlenen farklılığın, yükseköğretim mezunu anneler lehine olduğu saptanmıştır. Elde edilen sonuçlar ışığında erken çocukluk dönemindeki çocukların olumlu benlik algısı gelişiminde etkili ögeler incelenerek çocuklara destekleyici bir ortam oluşturulabilir. Ayrıca anne-babaların çocuklarının sosyal davranışlarını denetimine ilişkin farklı değişkenlerle çalışmalar yapılabilir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal davranış denetimi, benlik algısı, okul öncesi dönem, ebeveyn

Abstract

In literature, the importance of social skills and the social interaction established with parents in the children's self concept development is emphasized. Starting from this point of view, in this research it was aimed to investigate the relationship between social behavior control of mothers and self concept of 60-72 months old children. And within the framework of the general objective, social behavior control and children's self-concept were examined in terms of gender and education level of the mother. The study was designed in relational screening model and the study group icluded 276 children and their mothers who were attending in preschool institutions in 2015-2016 academic year. The schools were selected with random cluster sampling method. "Demographic Data Form", "Social Behavior Control Scale for Families" and "Demoulin Self-Concept Developmental Scale" were used as data tools. As a result of the research it was assesses that there was not a meaningful relationship between mothers' social behavior control and children's self-concept. It was also found out that mothers' average score of Social Behavior Control Scale did not show significant difference with the gender of the children. However, self-esteem and self-efficacy subscales of Demoulin Self-concept Developmental Scale and self-concept total scores showed meaningful difference with gender variable of children. When average scores are examined, the observed difference were in favor of boys. Average scores of domestic behavior control, non-domestic behavior control and maturational control subscales of Social Behavior Control Scale and self esteem subscale and self-concept total scores averages of Demoulin Self-concept Developmental Scale showed meaningful difference with educational level of the mothers. It was detected that this difference was in favor of mothers graduated from higher education. In the light of the results obtained, effective components for positive self-concept development in early childhood can be examined and a supportive environment can be created. Also, studies can be conducted with different variables related to parents'control over their children's social behaviors.

Keywords: Social behavior control, self concept, preschool period, parent

Okul öncesi dönem, çocuğun anne babasına en çok bağımlı olduğu dönemdir (Öngider, 2013) ve bu dönemde aile, çocuğun ilk sosyal çevresidir (Erkan, 2013). Çocuğun pek çok alandaki gelişiminde etkili olan ailenin rolüne ilişkin çalışmalar arasında çocukların sosyal gelişimlerinin ebeveyn çocuk etkileşimi ve ebeveynlik stili ile yakından ilgili olduğu belirlenmiştir (Rork, Morris, 2009). Bu etkileşimin bir parçası olan ebeveyn kontrolü en genel anlamıyla ebeveynlerin çocuklarının istendik davranışlar göstermesi amacıyla çocuklarının üzerinde kurdukları denetimdir (van der Bruggen, Bögels & Zeilst, 2010). Ebeveyn davranış kontrolleri genellikle ebeveynlerin çocuklarıyla ilgili olan kuralların belirlenmesi, çeşitli düzenlemelerin ve kısıtlamaların yapılmasını ifade etmektedir (Shek, 2008). Aile tarafından koyulan kurallar ve kuralların yerine getirilip getirilmediğinin denetimi, ailenin çocuk yetiştirme tarzında belirleyici olduğu gibi çocuğun sosyal davranışlarının gelişiminde de etkilidir (Ural vd., 2014). Bununla birlikte ebeveynlik stilleri ve çocuklara sağlanan fırsatlar; çocukların kendi kendini yöneten, yüksek benlik algısına sahip ve doyumlu birer birey olarak gelişmelerinde büyük ölçüde etkilidir (Erkan, 2013).

Benlik algısı ise yaşam deneyimlerimize eklediğimiz olumlu ve olumsuz hislerimizin duygusal bir özetidir. Bir anlamda kendiliğimizin bireysel bir bileşenidir (DeMoulin, 1998). Gelişmekte olan benlik değeri çocuğun sınıf aktivitelerine katılmasında, duygularını ifade etmesinde, oyuncak ve diğer materyallerle oynamasında ve diğer çocuklarla sosyal etkileşim kurmasında kendisine güven sağlar (Virginia's Foundation Blocks for Early Learning, 2013). Benlik algısı öz saygı ve öz yeterlilik olmak üzere iki bileşenden oluşur. Öz yeterlilik bir duruma karşı hassasiyetimiz ve bu durumla ilgili motivasyonumuz, güvenimiz ve stresi kontrol edebilme becerimizdir. Öz saygı ise kendimizle ilgili algımız ve insanların bizi nasıl algıladığına verdiğimiz önemdir (DeMoulin, 1998).

Erken çocuklukta benlik algısı ile ilgili olarak alan yazın incelendiğinde benlik algısının; benlik algısını desteklemeye yönelik sosyal-duygusal hazırlık programıyla (Kuru-Turaşlı ve Zembat, 2013); öğretmen-öğrenci ilişkisi ile (Gavidia-Payne, Denny, Davis, Francis & Jackson, 2015); günlük etkinlik rutinleri olan okuma yazma ve matematik etkinlikleri yoluyla edinilen sosyal ve bireysel temelle (Fisher, 2014); anne, öğretmen ve arkadaşlarla kurulan iletişim ile (Verschueren, Doumen & Buyse, 2012) ve annelerin sınır koyma davranışlarıyla (LeCuyer & Swanson, 2013) ilişkili olduğu görülmüştür. Buradan yola çıkılarak araştırma kapsamında annelerin sosyal davranış denetimleri ile 60-72 aylık çocukların benlik algıları arasındaki ilişki incelenmiştir. Bu genel amaç çerçevesinde annelerin sosyal davranış denetimleri ve çocukların benlik algıları; cinsiyet ve anne öğrenim durumu değişkenleri açısından incelenmiştir.

Annelerin sosyal davranış denetimleri ile 60-72 aylık çocukların benlik algıları arasındaki ilişkinin incelendiği araştırma ilişkisel tarama modelinde tasarlanmıştır.

Araştırmanın çalışma grubunu, 2013-2014 eğitim öğretim yılında İstanbul'da seçkisiz küme örnekleme yöntemiyle seçilen okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden ve araştırmaya katılmaya gönüllü olan 276 çocuk ve anneleri oluşturmaktadır. Çalışma grubunda yer alan çocukların ve ailelerinin demografik özellikleri şöyledir:

Tablo 1. Çalışma Grubundaki Çocukların ve Ailelerinin Demografik Özelliklerine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımı

Demografik Özellikler		***F***	**%**
Cinsiyet	Kız	144	52,2
	Erkek	132	47,8
Okul Öncesi Eğitime Devam Süresi	1 yıl	130	47,1
	2 yıl	100	36,2
	3 yıl ve üzeri	46	16,7
Anne Yaş	35 yaş ve altı	121	43,8
	36 yaş ve üzeri	155	56,2
Baba Yaş	35 yaş ve altı	44	15,9
	36 yaş ve üzeri	232	84,1
Anne Öğrenim Durumu	İlköğretim	55	19,9
	Ortaöğretim	76	27,5
	Yükseköğretim	145	52,5
Baba Öğrenim Durumu	İlköğretim	61	22,1
	Ortaöğretim	77	27,9
	Yükseköğretim	138	50,0
Ailenin Aylık Gelir Düzeyi	Alt	80	29,0
	Orta	93	33,7
	Üst	103	37,3

Tablo 1'e göre araştırmaya katılan çocukların 144'ü (%52,2) kız, 132'si (%47,8) erkektir ve çocukların yaş ortalaması 66,59 ay olarak belirlenmiştir. Çocukların 130'u (%47,1) bir yıldır, 100'ü (%36,2) iki yıldır ve 46'sı (%16,7) üç yıl ve daha uzun süredir okul öncesi eğitime devam etmektedir. Çalışma grubundaki annelerin 121'i (%43,8) 35 yaş ve altında, 155'i (%56,2) 36 yaş ve üzerinde; babaların ise 44'ü (%15,9) 35 yaş ve altında, 232'si (%84,1) 36 yaş ve üzerindedir. Annelerin 55'i (%19,9) ilköğretim, 76'sı (%27,5) ortaöğretim ve 145'i (%52,5) yükseköğretim mezunu; babaların 61'i (%22,1) ilköğretim, 77'si (%27,9) ortaöğretim ve 138'i (%50) yükseköğretim mezunudur. Ailelerin 80'i (%29) alt, 93'ü (%33,7) orta ve 103'ü (%37,3) üst gelir düzeyine sahip olduklarını ifade etmişlerdir.

Araştırmada veri toplama aracı olarak "Kişisel Bilgi Formu", "Aile Sosyal Davranış Denetim Ölçeği" ve "DeMoulin Çocuklar için Benlik Algısı Ölçeği" kullanılmıştır.

Kişisel Bilgi Formu. Araştırmacılar tarafından geliştirilen form ile araştırmanın çalışma grubundaki anne ve çocukların demografik bilgilerinin (yaş, cinsiyet, okul öncesi eğitime devam süresi, anne-baba yaş, anne-baba öğrenim durumu, ailenin aylık gelir düzeyi) elde edilmesi amaçlanmıştır.

Aile Sosyal Davranış Denetim Ölçeği. Ural ve Efe tarafından 2004 yılında geliştirilen Aile Sosyal Davranış Denetim Ölçeği ilk olarak 46 madde ve 7 alt boyuttan oluşmaktadır. Yapılan revize çalışması sonucunda ölçek, toplam 46 madde ve 6 alt boyut (Ev Dışı Davranış Denetimi, Ev İçi Davranış Denetimi, Olgunlaşma Denetimi, Olumlu Davranış Denetimi, Olumsuz Davranış Denetimi ve Sosyal İlişki Denetimi) olarak son halini almıştır (Efe-Azkeskin, Ural ve Güven, 2011). Bu araştırma için ölçeğin güvenirlik katsayısı .705 olarak hesaplanmıştır.

Demoulin Çocuklar için Benlik Algısı Ölçeği. Tennessee Üniversitesi'nden Dr. Donald Demoulin tarafından 1995-1998 yılları arasında "Kendimi Seviyorum" adlı benlik algısını desteklemeyi amaçlayan bir program çalışmasında geliştirilen Demoulin Çocuklar için Benlik Algısı Ölçeği, çocukların bireysel benlik kavramının sistematik ve karşılaştırmalı analiz edilmesini sağlayan ve tanı koyan bir ölçme aracıdır. Ölçeğin

Türkçe uyarlaması Kuru-Turaşlı (2006) tarafından yapılmıştır. Ölçek, Özsaygı ve Öz yeterlilik olmak üzere iki alt boyuttan oluşmaktadır. Araştırma kapsamında ölçeğin güvenirlik katsayısı .823 olarak hesaplanmıştır.

Bu bölümde annelerin sosyal davranış denetimleri ile 60-72 aylık çocukların benlik algıları arasındaki ilişki, annelerin sosyal davranış denetimleri ve çocukların benlik algılarının cinsiyet, anne öğrenim durumu ve ailenin gelir düzeyi değişkenleri açısından incelendiği bulgular sunulmuştur.

Tablo 2. Annelerin Sosyal Davranış Denetimleri ile Çocukların Benlik Algıları Arasındaki İlişkiye Yönelik Korelasyon Analizi Sonuçları

		Özsaygı	Özyeterlilik	Benlik Algısı Toplam Puan
Ev Dışı Davranış Denetimi	r	-,041	,020	-,013
	p	,494	,744	,825
	n	276	276	276
Ev İçi Davranış Denetimi	r	,065	,040	,057
	p	,280	,509	,343
	n	276	276	276
Olgunlaşma Denetimi	r	-,018	,042	,012
	p	,769	,482	,848
	n	276	276	276
Olumlu Davranış Denetimi	r	-,049	-,039	-,047
	p	,420	,522	,433
	n	276	276	276
Olumsuz Davranış Denetimi	r	,115	,099	,115
	p	,056	,101	,055
	n	276	276	276
Sosyal İlişki Denetimi	r	-,001	-,057	-,029
	p	,991	,349	,629
	n	276	276	276

*p<.05

Tablo 2'de araştırmaya katılan annelerin Aile Sosyal Davranış Denetim Ölçeği alt boyut puanları ve çocukların Demoulin Çocuklar için Benlik Algısı Ölçeği'nin alt boyutları ve toplam puanı arasında ilişki olup olmadığı incelenmiştir. Aile Sosyal Davranış Denetim Ölçeği'nin Ev Dışı Davranış Denetimi, Ev İçi Davranış Denetimi, Olgunlaşma Denetimi, Olumlu Davranış Denetimi, Olumsuz Davranış Denetimi ve Sosyal İlişki Denetimi alt boyut puan ortalamaları ile Demoulin Çocuklar için Benlik Algısı Ölçeği'nin Özsaygı ve Özyeterlilik alt boyutları ile Benlik Algısı Toplam Puan ortalamaları arasındaki ilişkinin anlamlı olmadığı bulunmuştur (p> .05).

Tablo 3. Annelerin Sosyal Davranış Denetimi Düzeylerinin Çocukların Cinsiyet Değişkenine Göre t Testi Sonuçları

Sosyal Davranış Denetimi	Cinsiyet	n	$\overline{X}$	Ss	Sd	t	p
Ev Dışı Davranış Denetimi	Kız	144	21,61	2,08	274	,683	,495
	Erkek	132	21,45	1,87			
Ev İçi Davranış Denetimi	Kız	144	14,84	1,43	274	-,926	,355
	Erkek	132	15,00	1,42			
Olgunlaşma Denetimi	Kız	144	9,58	1,67	274	,812	,418
	Erkek	132	9,41	1,73			

Olumlu Davranış Denetimi	Kız	144	6,44	,51	274	-1,299	,195
	Erkek	132	6,53	,58			
Olumsuz Davranış Denetimi	Kız	144	9,53	1,10	274	-1,607	,109
	Erkek	132	9,75	1,12			
Sosyal İlişki Denetimi	Kız	144	14,62	1,55	274	,067	,947
	Erkek	132	14,61	1,22			

Tablo 3'e göre araştırmaya katılan annelerin Aile Sosyal Davranış Denetim Ölçeği'nin Ev Dışı Davranış Denetimi, Ev İçi Davranış Denetimi, Olgunlaşma Denetimi, Olumlu Davranış Denetimi, Olumsuz Davranış Denetimi ve Sosyal İlişki Denetimi alt boyut puan ortalamalarının çocukların cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği bulunmuştur (p> .05).

Tablo 4. Demoulin Çocuklar için Benlik Algısı Ölçeği Puan Ortalamalarının Cinsiyet Değişkenine Göre t Testi Sonuçları

Benlik Algısı	Cinsiyet	n	$\overline{X}$	Ss	Sd	t	p
Özsaygı	Kız	144	34,56	4,31	274	-2,633	,009*
	Erkek	132	35,93	4,31			
Özyeterlilik	Kız	144	36,93	4,13	274	-1,966	,049*
	Erkek	132	37,86	3,64			
Benlik Algısı Toplam Puan	Kız	144	71,50	7,85	274	-2,496	,013*
	Erkek	132	73,79	7,38			

*p<.05

Tablo 4'e göre Demoulin Çocuklar için Benlik Algısı Ölçeği'nin Özsaygı (t=-2,633, p<.05) ve Özyeterlilik (t=-1,966, p<.05) alt boyutları ile Benlik Algısı Toplam Puan ortalamalarının (t=-2,496, p<.05) çocukların cinsiyetlerine göre anlamlı düzeyde farklılaştığı saptanmıştır. Puan ortalamaları incelendiğinde gözlenen farklılığın erkek çocuklar lehine olduğu görülmektedir.

Tablo 5. Annelerin Sosyal Davranış Denetimi Düzeylerinin Anne Öğrenim Durumu Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları

Sosyal Davranış Denetimi	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Ev Dışı Davranış Denetimi	Gruplararası	24,101	2	12,051	3,108	,046*	3-2
	Gruplariçi	1058,460	273	3,877			
	Toplam	1082,562	275				
Ev İçi Davranış Denetimi	Gruplararası	16,861	2	8,430	4,213	,016*	3-1
	Gruplariçi	546,223	273	2,001			
	Toplam	563,083	275				
Olgunlaşma Denetimi	Gruplararası	30,232	2	15,116	5,382	,005*	3-2
	Gruplariçi	766,764	273	2,809			
	Toplam	796,996	275				
Olumlu Davranış Denetimi	Gruplararası	1,261	2	,631	2,108	,124	-
	Gruplariçi	81,681	273	,299			
	Toplam	82,942	275				
Olumsuz Davranış Denetimi	Gruplararası	2,877	2	1,439	1,159	,315	-
	Gruplariçi	338,891	273	1,241			
	Toplam	341,768	275				
Sosyal İlişki Denetimi	Gruplararası	3,837	2	1,918	,968	,381	-
	Gruplariçi	541,218	273	1,982			
	Toplam	545,054	275				

Tablo 5'te araştırmaya katılan annelerin öğrenim durumlarına göre sosyal davranış denetimi düzeylerinin farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi sonuçlarına göre Aile Sosyal Davranış Denetim Ölçeği'nin Ev Dışı Davranış Denetimi

($F_{(2,273)}$= 3,108, p>.05), Ev İçi Davranış Denetimi ($F_{(2,273)}$= 4,213, p>.05) ve Olgunlaşma Denetimi ($F_{(2,273)}$= 5,382, p>.05) alt boyut puan ortalamalarının annelerin öğrenim durumlarına göre anlamlı farklılık gösterdiği bulunmuştur. Gözlenen farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla yapılan Tukey Testi sonuçlarına göre Ev Dışı Davranış Denetimi ve Olgunlaşma Denetimi alt boyutlarına yükseköğretim mezunu anneler (3. Grup) ile ortaöğretim mezunu anneler (2. Grup) arasında yükseköğretim mezunu anneler lehine, Ev İçi Davranış Denetimi alt boyutunda ise yükseköğretim mezunu anneler (3. Grup) ile ilköğretim mezunu anneler (1. Grup) arasında yükseköğretim mezunu anneler lehine olduğu saptanmıştır.

Tablo 6. Demoulin Çocuklar için Benlik Algısı Ölçeği Puan Ortalamalarının Anne Öğrenim Durumu Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları

Benlik Algısı	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Özsaygı	Gruplararası	124,257	2	62,128	3,320	,038*	3-2
	Gruplariçi	5108,700	273	18,713			
	Toplam	5232,957	275				
Özyeterlilik	Gruplararası	91,516	2	45,758	3,006	,051	-
	Gruplariçi	4155,539	273	15,222			
	Toplam	4247,054	275				
Benlik Algısı Toplam Puan	Gruplararası	427,390	2	213,695	3,669	,027*	3-2
	Gruplariçi	15900,968	273	58,245			
	Toplam	16328,359	275				

*p<.05

Tablo 6'ya göre Demoulin Çocuklar için Benlik Algısı Ölçeği'nin Özsaygı ($F_{(2,273)}$= 3,320, p>.05) alt boyutu ile Benlik Algısı Toplam Puan ($F_{(2,273)}$= 3,669, p>.05) ortalamalarının annelerin öğrenim durumu değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaştığı tespit edilmiştir. Gözlenen farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla yapılan Tukey Testi sonuçlarına göre farkın yükseköğretim mezunu anneler (3. Grup) ile ortaöğretim mezunu anneler (2. Grup) arasında ve yükseköğretim mezunu olan anneler lehine olduğu görülmüştür.

Annelerin sosyal davranış denetimleri ile 60-72 aylık çocukların benlik algıları arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlayan araştırmanın bulguları incelendiğinde; olumsuz davranış denetimi yüksek olan annelerin çocuklarının benlik algısı toplam puanlarının da yüksek olduğu görülmüştür. Başka bir ifade ile annenin, çocuğun yaptığı olumsuz (alışverişte eşyalara dokunma ya da döke saça yeme gibi) davranışlara izin vermemesi ve müdahale etmesi durumu arttıkça çocukların da kendilerine karşı geliştirdiği olumlu ve olumsuz tüm yargıları artış göstermektedir. Van der Bruggen, Bögels ve Zeilst (2010) ise annelerin kontrolcü davranışlarını arttırdıkça erkek çocukların daha içe kapanık olduğunu ifade etmiştir. Argun (2007) çocukların benlik algılarını etkileyen çeşitli faktörleri incelediği araştırmasında; çocukların benlik algılarının en fazla anne davranışlarından etkilendiğini belirtmiştir. Bu bilgiler göz önünde bulundurulduğunda; annelerin davranışları ve uyguladıkları sosyal davranış denetimlerinin çocukların benlik gelişimleri üzerinde farklı etkiler yaratabileceği ve bu konunun farklı çalışma grupları ile incelenmesine ihtiyaç olduğu düşünülmektedir.

Türk kültüründe çocuğun değerini saptamak amacıyla Kağıtçıbaşı (1993) tarafından yapılan araştırmada ailelerin erkek çocuklara daha çok değer verdiği ve bu durumun kız çocukların daha düşük benlik kavramı edinmelerine sebep olabileceği belirtilmiştir. Çocukların benlik algılarının cinsiyete göre farklılaşıp farklılaşmadığına ilişkin yapılan araştırmalarda kız çocukların (Bosacki, 2007) ya da erkek çocukların lehine (Akşin, 2013) saptanan araştırma sonuçlarıyla birlikte benlik algısının cinsiyete göre farklılık göstermediği (Jackson, von Eye, Fitzgerald, Zhao ve Witt, 2010; İkiz, 2009; Önder, 2006; Mantzicopoulos, 2006; Şeremet, 2006; Kuru-Turaşlı ve Zembat, 2013) araştırmalar da mevcuttur. Bu araştırmada ise çocukların benlik algılarının cinsiyete göre farklılaştığı ve erkek çocukların olumlu benlik algılarının daha yüksek olduğu görülmüştür. Yıllar içerisinde elde edilen farklı bulgular Kağıtçıbaşı'nın (1993) öngörüsünün değişmekte olduğunu düşündürtürken; bu araştırma sonucunda elde edilen bulgu erkek çocukların olumlu benlik algısının daha yüksek olduğuna ilişkin öngörüsünü destekler niteliktedir.

Bununla birlikte bu araştırmanın bir diğer sonucu olarak; annelerin sosyal davranış denetimleri çocukların cinsiyetlerine göre farklılık göstermemektedir. Ural ve arkadaşları (2014) da çocukların cinsiyetlerine göre annelerin sosyal davranış denetimlerinin değişmediğini ifade etmiştir. Bu bulgular ile annelerin çocuk yetiştirme tutumlarının çocukların cinsiyetine göre değişmediğini ifade eden araştırmalar (Aktaş-Özkafacı, 2012; Uyanık-Balat, 2007) göz önünde bulundurulduğunda annelerin çocuklarını yetiştirmede benimsedikleri yaklaşım ve tutumların çocukların cinsiyetlerine göre değil anne özelliklerine değişebileceği düşünülmektedir.

Çocukların aile ortamında yaşadığı olaylar ve durumlar benlik algılarının temelini oluşturmaktadır (Yazıcı ve Taştepe, 2013). Sembolik etkileşimci görüş, benlik algısının sosyal etkileşimden etkilenerek bu etkileşime ilişkin bireylerin algısına göre kapsayıcı olduğunu savunmaktadır (Sallay, 2000). Bu görüşe göre çocukların sosyalleşmesine olanak sağlayan okul ortamı ve burada bulunma süresinin çocukların benlik algıları üzerindeki etkisinin farklı araştırmalarda da incelenmesi gerektiği düşünülmektedir.

Araştırmanın bir başka alt boyutu olan anne sosyal davranış denetimi ve çocukların benlik algılarının anne öğrenim durumuna göre incelenmesi sonucunda; anne öğrenim durumu arttıkça annelerin ev dışı davranış denetimi, ev içi davranış denetimi ve olgunlaşma denetiminin arttığı görülmüştür. Buna göre yükseköğretim mezunu annelerin ortaöğretim mezunu annelere göre çocuklarının ev dışı (park, misafirlik gibi) oyun oynama ve giysi kullanımı konularında yaptığı davranış denetimlerinin ve çocuklarının yaşına uygun işleri nasıl yaptığı,

başka çocuklarla nasıl iletişim kurduğu konusunda yaptığı denetimin arttığı görülmüştür. Yine yükseköğretim mezunu annelerin ilköğretim mezunu annelere göre evde yemek yeme, uyku saati, televizyon izleme, temizlik gibi konularda denetimi içeren ev içi davranış denetimlerinin arttığı bulunmuştur. Efe (2005), anne-babaların öğrenim düzeyi azaldıkça ev dışı denetimlerinin, ev içi denetimlerinin ve olumsuz davranış denetimlerinin arttığını ifade etmiştir. Aynı araştırmada anne-babaların öğrenim durumunun olgunlaşma denetimi, olumlu davranış denetimi ve sosyal ilişki denetimi bakımından farklılık göstermediği belirtilmiştir. Annelerin öğrenim durumu ile ilgili bir diğer bulgu ise anne öğrenim durumunun yükselmesi ile çocukların kendilerine ilişkin genel algıları ve kendilerini başkalarının içinde algılama becerisi olan öz saygılarının artmasıdır. Şeremet (2006) annelerin öğrenim düzeyi yükseldikçe çocukların kendilik algılarının da arttığını ifade etmiştir. Buna karşın Akşin (2013) çocukların benlik algılarının annelerinin öğrenim durumuna göre değişmediğini belirtmiştir.

Çocuğun çevresinden edindiği (anne-baba, bakıcı, geniş aile, komşularımız, televizyon vb) deneyimlerin, temel benlik algısı seviyesini belirlediği düşünülmektedir (Demoulin, 1999). Başka bir ifadeyle iki yaşından altı yaşına kadar, benlik algısı; farklı ve etkileyici olayların deneyimlenmesiyle oluşturulur, şekillendirilir ve pozitif artış, negatif artış ya da negatif azalışla tanımlanır. Erken çocukluk döneminde çocukların belki de en çok vakit geçirdikleri kişilerden birinin anneleri olduğu düşünüldüğünde; anne-çocuk ilişkisinin birbirinden farklı anne ve çocuk özellikleri temel alınarak incelenmesi gerektiği düşünülmektedir.

Annelerin yanı sıra çocuğun yakın çevresini oluşturan diğer kişi ve unsurların da çocukların benlik algısı üzerindeki etkisinin incelenmesiyle elde edilecek veriler, çocukların olumlu benlik algısı geliştirmesinde onlara sağlanacak destekleyici çevre özelliklerine dair daha çok bilgi edinmemizi sağlayacaktır.

Kaynaklar

Akşin, E. (2013). *60-72 Aylık çocukların benlik algıları ile ilköğretime hazır bulunuşlukları arasındaki ilişkinin ve ilköğretime hazır bulunuşluk ile benlik algılarının bazı değişkenlere göre incelenmesi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Aktaş-Özkafacı, A. (2012). *Annenin çocuk yetiştirme tutumu ile çocuğun sosyal beceri düzeyi arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Arel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Argun, Y. (2007). Anne baba ve öğretmenlerin öğrenilmiş güçlülüğü ile okulöncesi çocukların davranışsal duygusal güçlülüğü ve kendilik algısı arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Eurasian Journal of Educational Research.* 26, 39-50.

Bosacki, L. S. (*2007*). Children's understandings of emotions and self: Are there gender differences? *Journal Research in Childhood Education, 22*(2), 155-172.

Van der Bruggen, C. O., Bögels, S. M., & Zeilst, N. V. (2010). What influences parental controlling behaviour? The role of parent and child trait anxiety, *Cognition and Emotion, 24*(1), 141-149. DOI: 10.1080/02699930802618843.

DeMoulin, D. F. (1998). Giving kids a good emotional start - What head start parents and teachers should know to ensure emotionally healthy children. *Children and Families, Fall 1998. http://www.ilikeme.org/article1.html*

Demoulin, D. F. (1999). A personalized development of self concept for beginning readers. *Journal of Education*, *120*(1), 14-14.

Efe, K. (2005). *Okul öncesi eğitim çağında çocuğu olan ailelerin denetim odağı türü ve çocuklarının sosyal davranışlarını denetlemeleri arasındaki ilişki* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Efe-Azkeskin, K., Ural, O., & Güven, G. (2011). Ailelerin okul öncesi çocukların sosyal davranış denetimi, sosyal duygusal uyum düzeyi ve davranış sorunları. *Ulusal Okul Öncesi EğitimKongresi Bildiri Kitabı*, 175-179.

Erkan, S. (2013). Aile ve eğitimi ile ilgili temel kavramlar. In F. Temel (Ed.), Aile eğitimi ve erken çocukluk eğitiminde aile katılım çalışmaları (pp. 1-48). 2. Baskı. Ankara: Anı Yayıncılık.

Fisher, L. (2014). Foundations of children's self-concepts about everyday activities: Identities and comparative contexts. *European Journal of Psychology of Education*. 29, 537–555. DOI: 10.1007/s10212-014-0212-y.

Gavidia-Payne, S., Denny, B., Davis, K., Francis, A., & Jackson, M. (2015). Children's self-concept: Parental school engagement and student-teacher relationships in rural and urban Australia. *Social Psychology of Education.* 18, 121–136. DOI: 10.1007/s11218-014-9277-3.

İkiz, H. (2009). *6 yaş grubundaki çocukların benlik algıları ile aile işlevleri arasındaki ilişkinin incelemesi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Jackson, L. A., von Eye, A., Fitzgerald, H. E., Zhao, Y., & Witt, E. A. (2010). Self-concept, self-esteem, gender, race and information technology use. *Computers in Human Behavior, 26*(3), 323-328.

Kağıtçıbaşı, Ç. (1993). Türkiye'de aile kültürü. *İstanbul Üniversitesi Kadın Araştırmaları Dergisi*, 1, 49- 57.

Kuru-Turaşlı, N. (2006). *6 yaş grubu çocuklarda "benlik algısını desteklemeye yönelik sosyal-duygusal hazırlık programı"nın etkililiğinin incelenmesi* (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Kuru-Turaşlı, N., & Zembat, R. (2013). 6 yaş grubu çocuklarda "benlik algısını desteklemeye yönelik sosyal-duygusal hazırlık programı"nın etkililiğinin incelenmesi. *Nevşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2*(2), 1-16.

LeCuyer, E. A., & Swanson, D. P. (2013). African American and European American mothers' limit setting and their 36-month-old children's responses to limits, self-concept, and social competence. *Journal of Family Issues*. *20*(10), 1-27. DOI: 10.1177/0192513X13515883.

Mantzicopoulos, P. (2006). Younger children's changing self-concepts: Boys and girls from preschool through second grade. *The Journal of Genetic Psychology*, *167*(3), 289-308.

Önder, A. (2006). Eğitici drama uygulamalarının altı yaş çocuklarının kendilik algısı üzerindeki etkisi. *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13, 29-34.

Öngider, N. (2013). Anne-baba ile okul öncesi çocuk arasındaki ilişki. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar, 5*(4), 420-440. DOI:10.5455/cap.20130527.

Rork, E. K., & Morris, T. L. (2009). Influence of parenting factors on childhood social anxiety: Direct observation of parental warmth and control. *Child & Family Behavior* Therapy, *31*(3), 220-235. DOI: 10.1080/07317100903099274.

Sallay, H. (2000). *The role of the family in shaping self-concept and cognitive styles in Hungary.* Research Support Scheme Electronic Library, Retrieved July 18, 2015, from http://rss.archives.ceu.hu/archive/00001104/01/94.pdf

Shek, D. T. L. (2008). Parental behavioral control and parent-child relational quality predictors of perceived parental knowledge in Chinese adolescents in Hong Kong. *The American Journal of Family Therapy,* 36, 332–343.

Şeremet, Ö. E. (2006). *Okul öncesi dönemi çocuklarının (5-6 yaş) kendilik algılarının çeşitli değişkenlere göre incelenmesi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Ural, O., & Efe, K. (2004). Aile Sosyal Davranış Denetim Ölçeği. I. Uluslararası Okulöncesi Eğitim Kongresi, Marmara Üniversitesi, İstanbul, Türkiye, 30 Haziran-3 Temmuz 2004.

Ural, O., Güven, G., Efe-Azkeskin, K., Sezer, T., Yılmaz, E., Akşin, E. & Bayındır, D. (2014). Okul öncesi dönemde çocuğu olan annelerin kabul-red düzeyleri ile sosyal davranış denetimleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, 3*(14), 456-471.

Uyanık-Balat, G. (2007). İlköğretime başlayan çocukların anne babalarının çocuk yetiştirme tutumlarının okul öncesi eğitimden yararlanma düzeylerine göre incelenmesi. *Eğitim ve Bilim Dergisi, 143*(32), 89-99.

Verschueren, K.; Doumen, S. & Buyse, E. (2012). Relationships with mother, teacher, and peers: Unique and joint effects on young children's self-concept. *Attachment & Human Development, 14*(3), 233-248. DOI: 10.1080/14616734.2012.672263.

Virginia's Foundation Blocks for Early Learning (2013). Virginia's Foundation Blocks for Early Learning: Comprehensive Standarts for Four Year Olds. Office of Humanities and Early Childhood Virginia Department of Education. http://www.doe.virginia.gov/instruction/early_childhood/preschool_initiative/foundationblocks.pdf

Yazıcı, Z., & Taştepe, T. (2013). Ebeveynlerin aile ortamı algısı ile çocukların benlik algısı arasındaki ilişki. *International Journal of Human Sciences 10*(2), 98-112.